

Sak: Uttalelse til forslag om ”Forskrift om berekraftig skogbruk”.

Saksbehandler: Morten Lysø

Landbrukssjefens forslag til uttalelse:

.... (utvalg) i ..... (Follokommune) er i hovedsak positivt innstilt til Landbruks- og matdepartementets forslag til ”Forskrift om berekraftig skogbruk”.

Forskriftsforslaget gir skogeierne en oversikt over minstekrav til miljøhensyn, foryngelse og hensyn knyttet til insekts- og soppskader på skog, og kommunene et redskap til å håndheve disse minstekravene.

Forskriften bør likevel være mer presis i flere av bestemmelsene. Det er særlig behov for nærmere avklaring omkring bestemmelsene i § 2-2, 2. ledd (hogst i områder med miljøregistreringer) og § 2-3, 1.ledd (verdier i viktige livsmiljøer).

Presiering bør skje uten at det i forskriften vises direkte til Levende Skog-standardene (§§ 2-2 og 2-3), slik at bestemmelsene gjelder uavhengig av Levende Skog.

Formuleringene i forskriftsforslaget om kantsoner (§2-3, 6. ledd) bør også omarbeides, slik at den utbredte misforståelsen om at kantsoner skal stå urørt ikke blir underbygget. I Follo er det viktig at kantsoner skjøttes, av hensyn til både biologisk mangfold, landsskapsestetikk og jordbruket.

Sammendrag:

LMD har lagt fram forslag til ”Forskrift om berekraftig skogbruk”, som er ment å virke fra 01.01.2006, samtidig som ny skogbrukslov tar til å gjelde. Forskriften har kapitler om miljøhensyn (kap. 2), foryngelse etter hogst (kap. 3) og tiltak mot skader på skog (kap. 4).

Miljøhensynene skogeier pålegges skal ikke være strengere enn de som følger av sertifisering etter Levende Skog-standardene. Hensikten med bestemmelsene er å signalisere myndighetenes minstekrav til miljøhensyn, og å fungere som en sikring ovenfor de delene av norsk skogbruk som ikke er sertifisert om at disse kravene følges.

Skogeier skal sørge for nødvendige tiltak for å sikre tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst.

Bestemmelsene om tiltak mot skader på skog er tilnærmet lik gjeldende regler i ”Forskrift om tiltak mot insektskader m.v. på skog” (LD 07.04.1997).

I forskriftsforslagets §§ 2-2 og 2-3 vises det konkret til Levende Skog-prosjektet, der det ble utarbeidet standarder for berekraftig skogbruk for frivillig miljøsertifisering av skogbruket. Saksbehandler mener forskriften bør formuleres uten henvisning til Levende Skog.

Kommunene gis med forskriften nye arbeidsoppgaver, og myndighet til å innføre arbeidskrevende saksbehandlingsrutiner for å følge opp forskriftens bestemmelser. Kommunene må være bevisst hvilke ressursbehov dette kan medføre.

Bakgrunn og vurdering:

[Ny skogbrukslov](#) er vedtatt gjeldende fra 01.01.2006. Hh. loven og Stortingsbehandlingen fremmer Landbruks- og matdepartementet (LMD) forslag til "[Forskrift om berekraftig skogbruk](#)" med høringsfrist 04.10.2005. Forslaget ble sendt fra LMD til høringsinstansene 06.07.2005. Uttalelser som kommer inn i løpet av oktober vil bli vurdert.

Ifht. gjeldende skogbrukslov fra 1965 er den nye skogbruksloven kortere og ryddigere. Myndighet og ansvar blir i stor grad lagt til kommunene. Kommunene gis bl.a. myndighet til å innføre meldeplikt for hogst og andre tiltak, til å pålegge skogeier opprettende tiltak dersom skogbrukstiltak har ført til vesentlig skade for naturmiljøet eller friluftslivet, og til å pålegge tvangsmulkt ved ulovlige forhold. Mange av paragrafene gir LMD anledning til å gi nærmere forskrifter.

Forslag til "Forskrift om berekraftig skogbruk" hjemles i 5 paragrafer i den nye skogbruksloven og en i matloven. Innholdet er tredelt; miljøhensyn, krav til foryngelse og skoghygiene (tiltak mot insekt- og soppskader).

"Kapittel 2 – Miljøomsyn" fastslår som hovedprinsipp at skogeier har ansvar for at det ved skogbrukstiltak skal tas "nødvendige omsyn til biologisk mangfold, friluftsliv, landskap og kulturverdier".

Bestemmelsene minner mye om [Levende Skog-standardene](#) for et bærekraftig norsk skogbruk. Levende Skog var et prosjekt bestående av representanter fra skogeierorganisasjonene, treindustrien og naturvern-, miljøvern- og friluftslivorganisasjoner. Prosjektet kom i 1998 fram til standarder for et bærekraftig og miljøvennlig norsk skogbruk, som igjen har dannet grunnlaget for en frivillig "miljø-sertifisering" av skogbruksnæringen. Arbeid med revidering av standardene er i gang.

I Stortingets behandling av ny Skogbrukslov ble det gitt klare signaler om at bestemmelsene i en miljøforskrift ikke skulle kaste vrak på arbeidet med Levende Skog-standardene, og ikke gjøre den frivillige sertifiseringen overflødig. Myndighetenes krav til skogeierne skulle ikke være strengere enn Levende Skog-standardene.

Ikke overraskende mener skogeierorganisasjonene stort sett at det ikke er nødvendig med bestemmelser om miljøkrav i skogbruket i forskriftsform, mens naturvern- og miljøorganisasjonene mener forskriften ikke går langt nok. Stortingsflertallet mente en miljøforskrift kan fungere som et sikkerhetsnett der det blir krevd et minimum av miljøhensyn også fra skogeiere som ikke inngår i sertifiseringen jfr. Levende Skog.

Andre ledd i § 2-2: "Hogst kan normalt berre skje i område der det er gjennomført miljøregistreringar, (...). Ved hogst i områder slike registreringar enno ikkje er gjennomførte, skal dei føre-var-tiltaka som er nedfelte i Levende Skog sine standarder leggjast til grunn". For meg er det uklart hva bestemmelsen betyr og er verdt. Hva er disse "føre-var-tiltaka"? I Follo-kommunene er miljøregistreringer i skog gjennomført, men en del skogeiere har ikke ønsket å delta ved registreringene. Vil de ikke ha lov til å hogge, eller kan de benytte føre-var-prinsippet i all evighet?

Også i neste paragraf, "§ 2-3 Miljøomsyn ved skogbrukstiltak", vises det til Levende Skog (sitat): "... verdiane i viktige livsmiljø som er utvalde gjennom sertifisering etter Levende Skog blir tekne vare på". I Follo-kommunene har Viken skogeierforening stått for "MiS-utvelgelsen" etter innspill fra skogeierne. Skogeiere som vil handle med Viken, må behandle

de utvalgte nøkkelbiotopene slik Viken anbefaler. Skogeierne har ikke fått beskjed om å gi innspill med tanke på at utvelgelsen skulle få følger i lover og forskrifter. Det virker derfor ulogisk at Vikens utvelgelse skal få følger for offentlig skogforvaltning. Det virker også ulogisk at det i lov- eller forskriftstekst vises til standarder i en frivillig sertifiseringsordning, fordi standardene kan endres, og fordi det i en del tilfeller kan være vanskelig å finne utdypende forklaring og begrunnelse for dem i Levende Skog-materialet.

Dersom Levende Skog-standardene og arbeidene i tilknytning til Levende Skog-prosjektet skal være grunnlag for forskriftsbestemmelsene, bør LMD gi konkrete henvisninger om hva som gjelder og hvor det finnes i det omfattende materialet som ble produsert i Levende Skog-prosjektet.

Dersom Levende Skog-standardene og arbeidene i tilknytning til Levende Skog-prosjektet skal være grunnlag for forskriftsbestemmelsene, bør LMD gi konkrete henvisninger om hva som gjelder og hvor det finnes i det omfattende materialet som ble produsert i Levende Skog-prosjektet.

For øvrig omhandler paragrafen bestemmelser om

- forbud mot kvist og hogstavfall i stier og løyper
- utbedring av kjøreskader
- livsløpstrær
- hogstføring
- kantsoner
- forbud mot nygrøfting av myr og sumpskog
- krav om godkjenning ved skifte av treslag i edelløvskog
- krav om godkjenning ved skogreising og skifte av treslag på areal over 100 dekar
- krav om godkjenning ved bruk av utenlandske treslag

Bestemmelsen om kantsoner (§2-3, 6. ledd), ”.... skal kantsona sin økologiske funksjon takast vare på”, kan gi grunn til en ensidig og statisk tolkning. Kantsonene er forskjellige, og vil ved inngrep i mange tilfeller kunne gi andre, ofte minst like viktige økologiske funksjoner som den eksisterende. I Follo er det særlig mye kantsoner mellom skog og dyrka mark. Disse vil i de fleste tilfeller vil være tjent med skjøtsel for å fremme både økologiske, landskapsmessige og jordbruksfaglige funksjoner. Intensjonen med bestemmelsen er god, men formuleringen kan underbygge den handlingsvegring mange skogeiere har for å gjøre noe som helst i kantsonene.

Kapittel 3. Forynging etter hogst stiller krav til skogeier om at nødvendige tiltak for å sikre tilfredsstillende forynging skal være gjennomført innen tre år etter hogst.

I Follokommunene har planting og oppfølging av foryngelsen på områder som er hogd avtatt kraftig de siste årene. Sett i lys av skogbrukets langsiktige perspektiv, er det fornuftig at den som tar ut verdier fra skogen også må sørge for at det i framtiden blir produsert verdier på arealene. Skogen i Follo har en stor andel høy bonitet og overveiende treslag er gran. Når det hogges eller dannes åpninger vil mye ulike vegetasjon konkurrere om å etablere seg. På mindre flater kan gran ha muligheter i konkurransen, men sjelden på større flater, der bjørk og andre løvtreslag ofte vil ha større muligheter. Forskriftsforslaget omhandler etablering av foryngelse, til ”konkurransen mellom planter av ønska treslag gjer seg gjeldande”, og stiller ikke krav til oppfølging etter etablert foryngelse. Videre stiller etter etablert foryngelse, særlig

løvreforyngelse, er en forutsetning for kvalitetsproduksjon. Forskriftsforslaget gir dermed bestemmelser bare for trinn 1 for å sikre produksjon av kvalitetsvirke.

”§ 3-3 Tettleik og treslag” inneholder en tabell med tilrådd plantetall og minste lovlig plantetall fordelt på treslag og bonitet. For gran er minste lovlig plantetall for bonitet G26-20 150 planter/daa, G17-G14 100 planter/daa og 50 planter/daa på G11-G6. Minste lovlig plantetall er vesentlig lavere enn det plantetallet som i de fleste tilfeller skal til for produksjon av kvalitetsvirke, og som vanligvis forstås med ”tilfredsstillende tetthet”. Det bør gå klart fram av forskriftsteksten og/eller arbeidene med den at ”minste lovlege plantetal” ikke alltid oppfyller kravet til ”tilfredsstillende forynging”.

Det går fram av paragrafen at det i foryngelse av barskog skal søkes å oppnå en innblanding med minst 10% løvtær. Dette er bra for å skape variasjon i skogen, både av hensyn til fauna og flora og av estetiske hensyn, og bør også gjelde den videre utvikling av feltene.

Kapittel 4. Tiltak mot skader på skog inneholder omtrent de samme bestemmelsene som gjeldende skogbrukslov og forskrift om tiltak mot insektskader m.v. på skog. De viktigste tiltakene for å forhindre insektsverming er å fjerne dødt trevirke og skadd skog. Kommunen skal overvåke skogen og farene for ulike skogskader, og kan pålegge skogeierne tiltak for å hindre eller redusere fare for insekt- og soppkader. § 4-4 Transport og behandling av virke gir konkrete bestemmelser om tider for transport av sommerhogd virke.

Av **Kapittel 5. Avsluttende føresegner** går det fram at kommunen skal føre tilsyn med at bestemmelsene i forskriften blir fulgt. Sammen med ny skogbrukslov, der kommunene får flere oppgaver og mer myndighet enn de hadde for noen år siden, vil forskriftsforslaget medføre nye arbeidsoppgaver i kommunene. Departementet antar at dette ikke vil være av et betydelig omfang.

I den nye skogbrukslovens § 23 gis kommunene myndighet til pålegge skogeier tvangsmulkt for å sikre at bestemmelsene blir fulgt. Dette er et nytt virkemiddel i skogbrukslovsammenheng, og finnes også i forskriftsforslaget § 5-4, 2.ledd. Muligheten for tvangsmulkt antas å gi kommunene en større tyngde som skogbruksmyndighet.

Kommunene gis med den nye skogbruksloven og forskriftsforslaget myndighet til å innføre saksbehandlingsrutiner som kan medføre betydelig mer arbeid, for eksempel meldeplikt for hogst og andre skogbrukstiltak. Når dette ev. skal vurderes i kommunene, må det ses i sammenheng med de ressurser kommunene setter av til landbruksforvaltningen.

Aktuelle dokumenter:

LMDs høringsbrev datert 06.07.2005 ved utsending av forslag til ”Forskrift om berekraftig skogbruk” –

<http://odin.dep.no/lmd/norsk/tema/skog/horinger/049031-990007/ram001-bn.html#ram1>

Ort.prop. nr. 28 (2004-2005) Om lov om skogbruk -

<http://odin.dep.no/filarkiv/230299/OTP028000-TS.pdf>

Levende skog - <http://www.levendeskog.no/norsksko.htm>